

ניצחון החשמונאים על ג' אותיות י-ו-ן - שלשה קווים: קצר - בינוני - ארוך!

להשפיע על ישראל להתחבר ולהתערב עמהם ועל ידי זה ישכחו תורת ה' בבחינת (תהלים קו לה): "ויתערבו בגוים וילמדו ממעשיהם".

והנה יוסף היה "מלך" במצרים כמו שפירש רש"י (שמות א ה): "ויוסף היה במצרים... להודיעך צדקתו של יוסף, הוא יוסף הרועה את צאן אביו, הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך ועומד בצדקו". ומבואר במדרש (ויק"ר לב ה): "יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה ונגדרו ישראל בזכותו, אמר רבי חייא בר אבא, כדאי היה גזור ערוה בעצמו שנגאלו ישראל על ידו". על כן דוקא יוס"ף שהיה "מלך" במצרים ועמד שם בקדושתו, וסלל את הדרך לכל ישראל שלא ילמדו ממעשה מצרים, הוא זה שעומד בקדושתו לבטל הקליפה של מל"ך יו"ן במספר השוה.

מעתה יאיר לנו להבין מדוע דוקא אחרי שנתמנה יוסף למלך על מצרים, זאת ועוד, אחרי שירדו כל השבטים יחד עם בנימין למצרים, ערך להם יוסף סעודת חנוכה כנרמז באמרו: "וטבוח טבח והכין", כי בהיותו יחד עם כל אחיו י"ב ראשי השבטים אשר מהם מורכב כלל ישראל עד סוף כל הדורות, ביקש לעשות בכך הכנה לנס חנוכה לבטל הקליפה הגדולה של מל"ך יו"ן, במספר שמו יוס"ף אשר גם בהיותו "מלך" במצרים עמד בקדושתו.

אלא שעתה מוטלת עלינו החובה לבאר דברי ה"מגלה עמוקות", מה ראה על ככה לתאר את קליפת יו"ן בתואר "מלך יו"ן", משמע שיש קשר בין "מלכות יו"ן" למלחמה כנגד ישראל, וכן משמע ממה שתקנו לומר בנוסח על הנסים: "כשעמדה מלכות יו"ן הרשעה על עמך ישראל", הזכירו כאן התואר "מלכות יו"ן" ולא סתם "כשעמדו היוונים". וצריך להבין המשמעות של המלחמה הרוחנית של "מלכות יו"ן".

עמוקות" על ואתחנן (אופן רנב), כי יוסף הצדיק בקדושתו מבטל קליפת יו"ן, לכן יוס"ף בגימטריא זה לעומת זה כמספר מל"ך יו"ן ראש קליפת יו"ן וכמספר שמו אנטיוכ"ס, והנה דברי ה"זרע קודש" בלשון קדשו:

"והנה קליפת מלכות יו"ן היתה בקליפה נגד מדת יוסף, כמו שכתב בספר מגלה עמוקות (שם) שמלך יו"ן גימטריא יוסף... ולכן גזרו היוונים לבטל המילה שהוא בחינת יוסף... כי רצו להגביר קליפת ערות הארץ, היפוך יוסף שגדר את עצמו מן הערוה ועמד בניסיון, הגם שהיה במצרים ערות הארץ שהיו כולם שטופי זימה".

על פי האמור נשכיל להבין מה שכתב ה"מגלה עמוקות" (שם) לבאר המדרש (ב"ר ב ד): "וחושך זה גלות יו"ן, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, שהיתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל", שנתכוונו בזה על יוסף הצדיק שנקרא שור (דברים לג י): "בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו".

לפי האמור יש לומר שהיוונים השיגו בכוח טומאתם, כי יוסף בקדושתו מבטל אותם שכן יוס"ף בגימטריא מל"ך יו"ן, לכן גזרו על ישראל לכתוב על "קרן השור" - הוא יוסף הצדיק שנקרא שור, "שאין לכם חלק באלקי ישראל", כדי להפריד בכך את ישראל מקדושת יוסף, ככתוב (ויקרא יט ב): "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם".

ויש לבאר מדוע דוקא יוס"ף בקדושתו מכניע קליפת מל"ך יו"ן, על פי מה שתקנו בנוסח על הנסים: "כשעמדה מלכות יו"ן הרשעה על עמך ישראל, להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך". ומבואר בספרים הקדושים שהיוונים לא עשו כהמן הרשע שביקש להשמיד את כל ישראל, אלא ביקשו

לקראת שבת חנוכה פרשת מקץ הבאה עלינו לטובה, דבר בעתו מה טוב לפתוח בפסוק שנאמר, כאשר נפגש יוסף עם כל אחיו בפעם השניה שירדו במצרים, אחרי שהביאו אתם גם את בנימין (מג טז): "וירא יוסף אתם את בנימין ויאמר לאשר על ביתו, הבא את האנשים הביתה וטבוח טבח והכן, כי אתי יאכלו האנשים בצהרים".

מצינו על כך חידוש גדול, כי מה שצוה יוסף להכין סעודה זו לכל אחיו היא סעודת חנוכה, כמו שכתב ב"שלטי הגבורים" על הגהות במרדכי מסכת שבת (סוף פרק במה מדליקין בדפי המרדכי דף ע"ט):

"ברוב השנים חנוכה חל בפרשת מקץ, וסימנך (בראשית מא א) מקץ שנת"ם, נוטריקון שימאל נ"ר ת'דליק ימין מ'זוזה... ואני יום טוב הכותב קבלתי סימן אחר בפרשת ויהי מקץ (שם מג טז) וטבוח טבח והכן - הח' מטבח והתיבה והכ"ן, הן אותיות חנוכה, וסמך לסעודות שעושים בחנוכה, ואותיות וטב"ח טב"ח בגימטריא מ"ד כמו הנרות".

כאשר נתבונן בזה נשכיל להבין כי זהו מחזה פלא והפלא, יעקב אבינו יושב בביתו בארץ ישראל, כאשר כל י"ב בניו ראשי השבטים כולל בנימין נמצאים במצרים, בראשם יוסף הצדיק מלך במצרים שאף אחד מאחיו אינו מכירו, והנה יוסף מצוה לאשר על ביתו: "וטבוח טבח והכן" - לערוך סעודה לכבוד חנוכה.

יוס"ף בגימטריא מל"ך יו"ן

ויש להוסיף רעיון נכבד מדוע ערך יוסף הצדיק סעודה לכבוד חנוכה דוקא אחרי שנתמנה לגדולה במצרים, על פי מה שכתב ב"זרע קודש" להרה"ק מראפשיץ ז"ע (חנוכה ליל ה) בשם המקובל האלקי בעל "מגלה

**מגלה עמוקות: הקליפה הגדולה של "מלך יו"ן
מתבטלת על ידי קדושת יוס"ף בגימטריא מל"ך יו"ן**

**"וטבוח טבח והכן" – יוס"ף הכין סעודת חנוכה לאחיו,
אחרי שסלל את הדרך לבטל קליפת מל"ך יו"ן**

**ביאור הסיפור של הרה"ק מקאליב זי"ע לפני הדלקת נר חנוכה,
על עם הארץ בשם לוי ששכח איך לחתום שמו**

**הבני יששכר מפענח את הסיפור,
העם הארץ הפך אותיות לוי לאותיות יו"ן, רמז על מלחמת החשמונאים**

החשמונאים הכהנים הקדושים משבט לוי למפלת מלכות יוון, כמבואר במדרש (ב"ר צט ב): "לוי כנגד מלכות יוון, זה שבט שלישי, וזו מלכות שלישיה, זה אותיותיו משולשין, וזו אותיותיה משולשין".

פירוש, "לוי" הוא שבט השלישי: ראובן, שמעון, לוי, ואילו מלכות "יוון" היא מלכות השלישית מארבע מלכויות: "בבל, מדי, יוון, אדום. "לוי" יש בו ג' אותיות וכן "יוון" יש בו ג' אותיות. הרי לנו דברים ברורים כי המלחמה של החשמונאים עם היוונים, היתה בעצם מלחמה של שבט "לוי" שיש בשמו ג' אותיות כנגד ג' אותיות "יוון".

הנה כי כן נוכל להציץ מן החרקים להבין מעט מזעיר, מה שרמז הרה"ק מקאליב זי"ע בסיפורו המופלא על פי הפתרון של ה"בני יששכר" זי"ע על נס חנוכה, כי המלחמה בין החשמונאים משבט לוי ליוונים, היה בעצם מאבק קשה בין ג' אותיות לוי לג' אותיות "יוון", כי היוונים שעמדו על ישראל "להשכיחם תורתך", ביקשו להשכיח ולהפוך ג' אותיות לוי לג' אותיות "יוון", כפי ששכח העם הארץ וטעה לכתוב שמו "לוי" בהיפוך "יוון", ואילו החשמונאים משבט לוי התגברו על ג' אותיות יו"ן והחזירו ג' אותיות "לוי" למקומן.

אולם עדיין מוטלת עלינו חובת הביאור, כי הן אמת שהיה כאן מאבק בין החשמונאים משבט לוי למלכות יוון, אולם מלשון המדרש: "זה אותיותיו משולשין, וזו אותיותיה משולשין", וכן מהסיפור של הרה"ק מקאליב זי"ע, משמע שיש משמעות מיוחדת למאבק בין ג' אותיות "לוי" מצד הקדושה, לעומת ג' אותיות "יוון" שמצד הקליפה, וצריך להבין מהו הביאור בזה בדרך עבודה.

עוד ראוי להתבונן במה ששינינו בגמרא בענין מצות הדלקת נר חנוכה (שבת כא:): "תנו רבנן, מצות חנוכה נר איש וביתו, והמהדרין נר לכל אחד ואחד, והמהדרין מן המהדרין, בית שמאי אומרים, יום ראשון מדליק שמונה, מכאן ואילך פוחת והולך, ובית הלל אומרים, יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך".

ונתייגעו בספרים הקדושים לבאר מה ראו חכמינו ז"ל על ככה לתקן מצות הדלקת נר חנוכה בג' דרכים: א) בדרך פשוטה: "נר איש וביתו", ב) בדרך מהדרין: "נר לכל אחד ואחד", ג) בדרך מהדרין מן המהדרין: "מוסיף והולך", מה שלא מצינו בשום מצוה דרבנן שתיקנו לקיימה בשלשה אופנים.

**הפתרון של ה"בני יששכר"
לחידה סתומה של הרה"ק מקאליב זי"ע**

נקדים סיפור פלאי בענין חנוכה שהביא בספר "תורת א" (מכתב יז) משני מאורי עולם - הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב וה"בני יששכר" זי"ע, וכך היה הסיפור:

הגה"ק בעל "בני יששכר" זי"ע שימש ברבנות ארבע שנים במונקאטש טרם שחזר לדינוב. והיה כאשר הגיע למונקאטש פגש באיש אחד שעוד זכה להסתופף בצל הקודש של הרה"ק מקאליב זי"ע, וביקש ממנו שיספר לו ענין פלא שראה אצל הקדוש הנ"ל. סיפר האיש שהיה פעם אצלו בחנוכה, ולפני הדלקת נר חנוכה סיפר הרה"ק מקאליב זי"ע מעשה כזה:

בכפר אחד דר עם הארץ גדול בשם "לוי", שהצליח מאד במסחרו עד שנעשה עשיר גדול, ויקח לבתו הראשונה חתן בן תורה. אחר כך נתעשר האיש עוד יותר עד שהיה לגביר עצום, והחליט לקחת לבתו השניה עילוי מפורסם, ויסע עם חתנו הראשון לעיר שהיתה שם ישיבה גדולה, וביקש מראש הישיבה שיבחר לו את העילוי היותר גדול בתלמידי הישיבה, וכן עשה ויקח את העילוי לחתן.

לפני כתיבת התנאים נזכר העשיר שהמנהג הוא, כי ההורים של החתן והכלה חותמים על שטר תנאים, ויביע את צערם לפני חתנו הראשון שאינו יודע לכתוב. אמר לו חתנו הסר דאגה מלבך, אני אלמד אותך איך לחתום את שמך. ויאמר לו חתנו הלא שמך הוא "לוי" ובכן כך תעשה:

ראשית כל כתוב "א לאנגע שטריך" - קו ארוך [אות ל' שעולה כלפי מעלה], אחר כך כתוב "א מיטעלע שטריך" - קו בינוני [אות ו,]. ולבסוף כתוב "א פינטעלע" - נקודה [אות י']. אך כאשר הגיע עת כתיבת התנאים, הפך העם הארץ את החתימה, וכתב תחלה "א פינטעלע" - נקודה, ואחר כך "א מיטעלע שטריך" - קו בינוני, ואחר כך "א לאנגע שטריך" - קו ארוך.

האיש סיים את הסיפור ששמע מהרה"ק הנ"ל, והביע את פליאתו שאינו מבין איזה קשר יש בין סיפור זה להדלקת נר חנוכה. אולם ה"בני יששכר" נתלהב מאד ואמר, כי בסיפור זה טמון הרה"ק מקאליב זי"ע בגודל חכמתו כל עניני חנוכה, כי שמו של האיש היה "לוי" שיש בו ג' אותיות הכלולות מג' קווים - קו ארוך, קו בינוני וקו קצר, וכתב את שמו הפוך קו קצר, קו בינוני וקו ארוך, שהן ג' אותיות "יוון".

והנה מי בא בסוד קדושים להבין שיח סוד שרפי קודש, אך עם כל זאת חשבתי דרכי לפתוח פתח כחודו של מחט, לברר בררת ובזיע מקחם של שני צדיקים הללו - רמזי מצפונותיו של הרה"ק מהרי"א מקאליב זי"ע, עם הפתרון שעדיין נשאר בגדר חידה סתומה של ה"בני יששכר" זי"ע, על פי הקדמות יקרות ואמיתיות ממשנתם הטהורה של רבותינו הקדושים זי"ע, אשר יאירו לנו את הדרך אשר נלך בה, ומה' נבקש שיוליכנו בדרך אמת.

"לוי כנגד מלכות יוון"

פתח דברינו יאיר כי הסיפור של הרה"ק מקאליב זי"ע מבוסס על מאמר חכמינו ז"ל, שיש קשר בין נס חנוכה שנעשו על ידי

ולפיקח האומה הזאת ביקשו שיכתבו להם חכמים התורה יוונית, כמו שמפורש במגילה (מגילה ט.ו), אף כי בודאי אין לאומה הזאת חלק בתורה, כמו שאמרנו, ומכל מקום ביקשו לכתוב להם התורה בלשון שלהם, וזה מורה שהחכמה שייך להם ביותר מן שאר האומות... והקירוב הזה עצמו היה גורם שרצו לאבד מהם התורה, כי אין גיבור מתקנא אלא בגיבור שכמותו, ולפיקח רצו לאבד מהם התורה".

עבודת ה' בבחינת מל"ך - מ'וח ל'ב כ'בד

חשבתי דרכי לבאר לפי המהר"ל עמידתם האכזרית של מלכות יון הרשעה על עם ישראל להשכיחם תורת ה', על פי מה ששינינו בגמרא (ע"ז ד:): שהקב"ה זועם בכל יום רגע, ככתוב (תהלים ל ו): "כי רגע באפו", ומפרש בגמרא שהוא: "רגע כמימריה", כלומר כשיעור זמן אמירת ג' אותיות "רגע".

ובלעם הרשע ידע לכוון הרגע שהקב"ה זועם בו בכל יום, ורצה לקלל את ישראל באותו רגע לכלותם ח"ו מן העולם, אלא שהקב"ה עשה צדקות עם ישראל שלא זעם כלל באותם הימים. והקשו התוספות (ד"ה רגע כמימריה): "ואם תאמר מה היה יכול [בלעם] לומר בשעה מועטת כזאת. ויש לומר היה אומר כלם, והקב"ה הפכו ואמר מלך כדכתיב (במדבר כג כא) ותרועת מלך בו".

ידוע מה שאמר על כך הרה"ק רבי ישראל מרוז"ן זי"ע ביאור נפלא, על פי המבואר בזוהר הקדוש ובכתבי האריז"ל, כי כל מעשי האדם יוצאים מהכוח אל הפועל על ידי שלשה ראשי איברים שסימנם מל"ך - מ'וח ל'ב כ'בד, השלב הראשון היא "מחשבה" מצד הנשמה שמשכנה במוח, השלב השני הוא "רצון" מצד הרוח שמשכנה בלב, השלב השלישי הוא "מעשה" מצד הנפש הבהמית שמשכנה בכבד, המנקה את הדם שהיא הנפש העושה את כל המעשים בפועל.

והנה תכלית העבודה של איש ישראל היא, לעבוד את ה' מלמעלה למטה בג' בחינות אלו מל"ך - מ'וח ל'ב כ'בד, דהיינו שלא יעשה שום מעשה בעולם, עד שישקול תחילה בחכמת התורה שבמוח כי זהו רצון ה', ואז תשפיע הנשמה שבמוח על הרצון שבלב שירצה לקיים מעשה טוב זה, ואחר כך

"מלך יון" - מל"ך נוטריקון מ'וח ל'ב כ'בד, שטימא את המוח בחכמה יוונית כדי לקלקל את כל הגוף

ג' אותיות י-ו-ן, קו הקצר י' כנגד המוח, קו הבינוני ו' כשיורד עד הלב, קו הארוך ן' כשיורד עד הכבד

זרע קודש: אות ל' היא רמז על קומת האדם, חלק העליון הראש, חלק האמצעי הגוף, חלק התחתון רגלים

אות ן' של יו"ן קומת אדם שאינו מתכופף לה', אות ל' של לו"י קומת אדם המשתחוה לה' וראשו עולה

חכמה יוונית כנגד חכמת התורה

ונראה לבאר הענין בזה בהקדם לבאר מה שתקנו לומר בנוסח על הנסים: "כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך". מבואר מזה כי היוונים התנגדו לא רק לקיום המצוות אלא גם לחכמת התורה של ישראל. והביאור על כך למדנו ממשנתו הטהורה של המהר"ל מפראג בספרו "נר מצווה" על עניני חנוכה (חלק א עמוד יא) ונרחיב בביאור דבריו הקדושים.

המהר"ל מבסס את דבריו על מה שמצינו בספר (דניאל בלב), כי נבוכדנצר ראה בחלום את ארבע המלכויות: בבל, מדי, יון, אדום, בתואר ובצלם אדם, ראשו זהב טוב, חזהו וזרועותיו מכסף, בטנו וירכתיו מנחושת, שוקיו של ברזל, רגליו יש מהם ברזל ויש מהם חרס. ומבאר המהר"ל בלשון קדשו: "כי בודאי מה שראה ד' מלכויות בצלם אדם, כי אלו ד' מלכויות הם כמו ד' כוחות שהם באדם. האחד הוא כוח גופני, השני כוח נפשי... הג' הוא שכלי".

בהמשך דבריו הוא מבאר באריכות, כי המלכות הרביעית איננה גלות מיוחדת, אלא כוללת את כל שלש מלכויות הראשונות. [על פי האמור מבאר ה"בני יששכר" (כסלו-טבת מאמר ב אות כה) מנהג אבותינו תורה, שהנערים משחקים עם סביבון - דריידעל מרובעת שכתוב עליה אותיות ג'נ'ש'ה' - ראשי תיבות ג'וף נ'פש ש'כל ה'כל, רמז על ארבע המלכויות שהקב"ה יגאל אותנו מהן בקרוב].

ומבאר המהר"ל כי מלכות יון התנגדה לחכמת ישראל, כי היוונים היו חכמים

גדולים אפלטון ואריסטו ותלמידיהם שהיו פילוסופים גדולים, והשיגו בחכמתם כי חכמת התורה עמוקה ונשגבה לאין ערוך מחכמתם היוונית, זאת ועוד הבינו שאינם מסוגלים כלל להשיג חכמת התורה.

כמבואר במדרש (איכה רבה ב יג) על הפסוק (שם ב ט): "מלכה ושריה בגוים אין תורה, אם יאמר לך אדם יש חכמה בגוים תאמן, הדא הוא דכתיב (עובדיה א ח) והאבדתי חכמים מאדום ותבונה מהר עשו, יש תורה בגוים אל תאמן, דכתיב מלכה ושריה בגוים אין תורה". על כן התקנאו בישראל וביקשו לעקור מהם חכמת התורה, ולהכניס במוחם במקום חכמת התורה חכמה יוונית, ובלשון קדשו:

"כי מלכות זה הוא כנגד חלק הג' שבאדם, כי חלק הג' הוא השכל, שהמלכות הזו היא בו החכמה והתבונה... ולכך היו נותנים דעתם על התורה ולבטל אותה מישראל... והיא יותר עליונה מן החכמה האנושית שהיה להם... והחכמה הזאת שהיא על הכל לא שייך אל האומות כמו שהוא מבואר במדרש... מלכה ושריה בגוים אין תורה... ולכך המלכות הם היוונים לא היו מתנגדים לישראל כי אם בתורתם".

ומביא המהר"ל ראייה ברורה לכך, שהיוונים התקנאו בחכמת התורה של ישראל, ממה שמצינו בגמרא (מגילה ט.ו) כי תלמי המלך צוה על חכמי ישראל לתרגם לו את התורה ליוונית, הרי שחשקו בחכמת התורה אלא שלא היו מסוגלים להשיגה, ובלשון קדשו:

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שכתב ב"זרע קודש" להרה"ק מראפשיץ זי"ע בפרשתנו (פרשת מקץ ד"ה בי אדני), כי צורת האות ל' היא רמז על קומת האדם המתחלקת לשלשה - ראש, ידים וגוף, ורגלים, ובלשון קדשו: "כי הלמ"ד הוא דוגמת קומת האדם, שקומתו הוא בג' דברים חלוקים, הראש הוא חלק אחד, והידים והגוף חלק ב', והשוקיים חלק ג'".

ויש להעיר כי המקור בענין זה הוא בכתבי רבינו האריז"ל (עץ חיים שער כג פ"ג), ומבאר שם כי צורת ל' היא כאדם המכופף את גופו וראשו עולה כלפי מעלה, לכן החלק האמצעי באות ל' שהוא כנגד הגוף הוא קו שוכב ולא עומד. ויש לומר כי הרמז בצורה זו היא על אדם המשתחוה לה', ומה שראשו פונה כלפי מעלה הוא רמז, שכל מחשבות האדם צריכות להיות מופנות כלפי מעלה בלתי לה' לבדו.

מעתה הרווחנו להבין ההבדל בין האות ל' של יו"ן לאות ל' של לו"י, כי אות ל' עומדת בקומה זקופה בלי להשתחוות לה', מצד קליפת יו"ן המרחיקה את האדם מלהיכנע לפני הקב"ה ותורתו, ולכן הקו יורד למטה מן השורה, לרמז על הרדיפה אחרי הדברים השפלים. אך לעומת זה האות ל' שהיא קומה כפופה בהתבטלות להקב"ה, היא מצד שבט לו"י המתבטלים בקדושתם לפני הקב"ה בבחינת (תפלת נשמת): "וכל קומה לפניך תשתחוה".

"כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות"

על פי האמור נבוא לבאר ענין ג' קווים בג' אותיות לו"י, שהם הפוכים מג' קווים בג' אותיות יו"ן, על פי המבואר בספרים הקדושים כי צריך להילחם עם הקליפה לעשות ההיפך הגמור ממה שהם רוצים, כמו שפירש ב"ייטב לב" (פרשת לך לך) מה שאמר אברהם אבינו ללוט שנתחבר עם הרשעים (בראשית יג ט): "הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה".

לפי זה נראה לומר כי אחרי שנתחכמו היוונים להילחם עם ישראל מלמעלה למטה בבחינת מל"ך - מ'ו'ח ל'ב כ'בד, על ידי שזממו לקלקל מחשבות מוחם בחכמה יוונית, שתשפיע על הרצון שבלב והמעשה

והרצון על ידי כל איברי הגוף, מתארך הקו יותר עד שנעשה ו' פשוטה, כצורת כל קומת הגוף מלמעלה עד למטה. וזהו ענין ג' אותיות יו"ן מצד הקליפה, להכניס במוחם של ישראל חכמה יוונית, שתשפיע מלמעלה למטה לקלקל את כל מערכת הגוף בבחינת מל"ך - מ'ו'ח ל'ב כ'בד.

הנה כי כן יאירו עינינו להבין דברי ה"מגלה עמוקות" כי קליפת יו"ן הוא "מלך יו"ן", וכן תקנו בעל הנסים הצירוף של "מלכות" עם "יו"ן - "כשעמדה מלכות יו"ן הרשעה". כי "מלך יו"ן" רומז על מלחמת היוונים כנגד ישראל בבחינת מל"ך - מ'ו'ח ל'ב כ'בד, אשר הן המה ג' קווים בג' אותיות יו"ן - קו י' המחשבה שבמוח, יורד להשפיע על הלב ומתארך לקו ו', ומשם יורד עוד יותר למטה להשפיע על הכבד ומתארך לקו ו', ובכך עמדה "מלכות יו"ן" הרשעה על ישראל להשכיחם תורת ה'.

אמנם זה לעומת זה כנגד מל"ך יו"ן עומד יו"ס"ף מצד הקדושה במספר השוה שהיה מל"ך במצרים ועמד בצדקו, כי גם במצרים עבד את ה' בבחינת מל"ך - מ'ו'ח ל'ב כ'בד מצד הקדושה, ולא נמשך אחרי טומאת מצרים שמילאו תאוות לבם, ועל ידי זה סלל את הדרך לכל ישראל לעבוד את ה' בבחינה זו, ובכך הוא מבטל קליפת מל"ך יו"ן מצד הטומאה.

אות ל' צורת קומת אדם המשתחוה לה'

בדרך זו במסילה נעלה לבאר איך התגברו החשמונאים משבט לוי על ידי ג' אותיות לו"י על ג' אותיות יו"ן, כמבואר במדרש: "לוי כנגד מלכות יו"ן... זה אותיותיו משולשין, וזו אותיותיה משולשין". ולפי מה שלמדנו מהסיפור של הרה"ק מקאליב לפי ביאור ה"בני יששכר", ג' אותיות לו"י מקבילות לג' אותיות יו"ן. אולם באמת יש ביניהן שני הבדלים:

(א) ג' קווים בג' אותיות לו"י - ארוך בינוני וקצר, הפוכים מג' הקווים בג' אותיות יו"ן - קצר בינוני וארוך. (ב) האות ל' של לו"י המקבילה לאות ו' של יו"ן, יש בהן צד שוה ששתיהן קו ארוך היוצא מהשורה, אולם בעוד שהאות ו' יורדת מהשורה כלפי מטה, הרי האות ל' עולה מהשורה כלפי מעלה. זאת ועוד, שהאות ו' הוא קו ארוך בלי שום כפיפות, ואילו האות ל' הוא קו ארוך כפוף המחולק לשלשה.

תשפיע הרוח הרצון שבלב על הנפש שבכבד, שתוציא את המחשבה שבמוח והרצון שבלב מהכוח אל הפועל.

אולם בלעם הרשע רצה לקלקל את ישראל כל"ם, דהיינו שיעשו כל המעשים מלמטה למעלה בבחינת כל"ם - כ'בד ל'ב מ'ו'ח, שתתעורר תחילה הנפש הבהמית שבכבד המתאוות לכל הבלי העולם הזה, ותשפיע על הרצון שבלב לעוררו לחומריות, ואחר כך ישלוט הלב על המוח לכפות עליו לחשוב איך למלא את התאוות. וזהו שכתבו התוספות: "והקב"ה הפכו ואמר מלך כדכתיב ותרועת מלך בו" - מל"ך דייקא בבחינת מ'ו'ח ל'ב כ'בד, שסדר הפעולה יהיה מלמעלה למטה ולא להיפך עכדה"ק.

ג' אותיות יו"ן - מוח לב כבד

מעתה נשכיל להבין הסכנה הגדולה מצד מלכות יו"ן שעמדה על ישראל להשכיחם תורת ה', כי כאשר ראו היוונים שמלכויות בבל ומדי שקדמו להם לא הצליחו לקלקל את ישראל, הבינו מזה כי הסיבה לכך היא, כי הם ניסו לקלקל את ישראל על ידי המשכתם לתאוות העולם בבחינת כל"ם - כ'בד ל'ב מ'ו'ח, אולם לא הצליחו בזה שהרי בלעם הרשע כבר ניסה לעשות כן והפך הקב"ה את מחשבתו לאותיות מל"ך - מ'ו'ח ל'ב כ'בד.

על כן נתחכמו היוונים להילחם עם ישראל בבחינת מל"ך עצמו, על ידי שעמדו על ישראל להשכיחם תורת ה' שבמוח, ובמקום זה הכניסו במוחם חכמה יוונית, ועל ידי זה גם כאשר יפעלו בבחינת מל"ך - מ'ו'ח ל'ב כ'בד, ישפיע המוח את חכמת היוונית הטמאה על הרצון שבלב, והרצון שבלב ישפיע חכמה טמאה זו על כלי המעשה שבכבד, וכך במקום לקיים מצוות ילכו בדרכי היוונים לרדוף אחרי כל הבלי העולם הזה.

ועתה בא וראה דבר נפלא, כי ענין זה רמזו בג' קווים של אותיות יו"ן, הקו הקצר של האות י' היא כנגד החכמה שבמוח כמבואר בזוהר הקדוש (פרשת פנחס רלב): "י' חכמה". וכאשר יורדת המחשבה שבמוח להשפיע על הרצון שבלב מתארך הקו של י' ונעשה ו'. אחר כך כאשר הרצון שבלב יורד להשפיע על הכבד, להוציא בפועל את המחשבה

בכל לילה ולילה, הוא כנגד המחשבה וההשגה במוח המוסיפים אש התלהבות קדושה לקיום המצוה בתכלית השלימות.

”והדליקו נרות בחצרות קדשך”

ועתה בא וראה כי על פי האמור יפתח לנו פתח להבין, מה שתקנו חכמינו ז”ל לומר בנוסח על הנסים: **”ואחר כן באו בניך לדביר ביתך, ופנו את היכלך, וטהרו את מקדשך, והדליקו נרות בחצרות קדשך”**. ותמה ה”בני יששכר” (כסלו-טבת מאמר ג אות א): **”וכי חצרו היתה המנורה עומדת והרי בהיכל היתה”**. ומתרחץ בדברי קדשו על פי מה שכתוב (תהלים סה ה): **”אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך”**.

ומבואר בזוהר הקדוש (פרשת לך לך צד): כי בפסוק זה רמזים ג’ בחינות זו למעלה מזו: חצר, בית, היכל, ובלשון קדשו: **”אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך וגו’, בקדמיתא חצריך, לבתר ביתך, ולבתר היכלך, דא פנימאה מן דא, ודא לעילא מן דא”**. לפי זה מבאר ה”בני יששכר” על פי דרכו בקודש בתורת הנסתר, כי אחרי הנס של חנוכה הדליקו נרות בבחינה הנמוכה של חצר, וזהו שאומרים: **”והדליקו נרות בחצרות קדשך”**.

אך לפי דרכינו יש לבאר הענין בזה, כי ג’ בחינות של חצר, בית, היכל מכוונים מלמטה למעלה כנגד כבוד, לב, מוח. והנה היוונים ביקשו לטמא את המוח בחכמה יוונית, לכן דקדקו לומר בגמרא (שבת כא): **”שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל”**, כי נכנסו למוח שהוא בבחינת **”היכל”**, וטימאו כל המחשבות שבמוח, ועל ידי זה קלקלו את הרצון של הלב שהוא בבחינת **”בית”**, וגם את המעשה שבכבוד שהוא בבחינת **”חצר”**.

הנה כי כן על כך אנו אומרים בעל הנסים: **”ואחר כן”** אחרי הניצחון של החשמונאים, **”באו בניך לדביר ביתך”**, בתוך הרצון שבלב שהוא בבחינת בית, **”ופנו את היכלך”**, פנו את המוח שהוא בבחינת היכל מחכמה יוונית, **”וטהרו את מקדשך”**, מהטומאה של היוונים, **”והדליקו נרות בחצרות קדשך”**, שהדליקו את העבודה בקיום המצוות דוקא מחלק המעשה של הכבוד שהוא בבחינת חצר, כדי לעבוד את ה’ בבחינת כל”ם – **כ”בד ל”ב מ’ווח** ולהתגבר בכך על חכמה של היוונים.

שלא יצליחו לקלקל את ישראל בחכמה יוונית, על כן התנגדו שלא יקיימו ישראל את המצוות בבחינת חוק בלי טעם כי אם בהשכל ודעת כדי לקלקל אותם.

ג’ אותיות לו”י בבחינת ג’ אותיות כל”ם

מעתה יאיר לנו להבין מעט מזעיר סוד שיח שרפי קודש, הסיפור של הרה”ק מקאליב זי”ע עם הביאור של ה”בני יששכר”, כי אכן החשמונאים משבט לוי נצחו את היוונים במלחמה על ידי שהתגברו עם ג’ אותיות לו”י על ג’ אותיות יו”ן, כי היוונים ביקשו לקלקל את ישראל בג’ קווים של ג’ אותיות יו”ן - קו המוח אות י’ יורד להשפיע על קו הלב אות ו’, וקו הלב אות ו’ יורד להשפיע על קו הכבוד אות נ’, קומה פשוטה שאינה מתכופפת לפני הקב”ה.

לכן החליטו החשמונאים להילחם עמיהם, על ידי שיעבדו את ה’ בבחינת כל”ם – **כ”בד ל”ב מוח** הרמזים בג’ אותיות לו”י, כי האות ל’ שהיא בצורת קומת האדם המשתחוה לה’, היא בבחינת פעולת הכבוד שמקיים המצוה במעשה עם כל איברי הגוף כי הוא נכנע לפני הקב”ה, ומאחר כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות, הרי פעולה זו עולה מלמטה למעלה להשפיע על הלב שהיא הקו של האות ו’, ואחר כך משפיע הרצון שבלב על המחשבה שבמוח להבין כי כך ראוי לעשות בבחינת הקו של האות י’.

כיון שבאנו לידי כך ירווח לנו להבין מה שתקנו חכמינו ז”ל, לקיים מצות הדלקת נר חנוכה בג’ דרכים, כי הם מכוונים כנגד ג’ בחינות כל”ם – **כ”בד ל”ב מ’ווח**, כי מה שתקנו לקיים המצוה **”נר איש וביתו”**, דהיינו נר אחד לכל הבית, הוא כנגד קיום המצוה בפועל עם כלי המעשה של הכבוד, אשר בקיום המצוה במעשה אין הבדל בין אדם לאדם, שהרי כולם מקיימים המצוה במעשה באופן דומה.

ומה שתקנו לקיים המצוה בדרך מהדרין: **”נר לכל אחד ואחד”**, הוא כנגד קיום המצוה עם השילוב של הרצון שבלב, ורצון זה הוא מיוחד לכל אחד ואחד לפי מדריגתו בעבודת ה’, על כן צריך נר לכל אחד ואחד. ומה שתקנו לקיים המצוה בדרך מהדרין מן המהדרין להוסיף נר

שבכבוד שלא לקיים מצוות ה’, נתחכמו החשמונאים להילחם עמיהם על ידי שיחנכו את ישראל לעבוד את ה’ מלמטה למעלה בבחינת כל”ם – **כ”בד ל”ב מ’ווח**.

כלומר שלא יקיימו המצוות מלמעלה למטה החל מהמחשבה שבמוחם, כי אז עלולה המחשבה להתקלקל בחכמה יוונית שהכניסו במוחם של ישראל, אלא יקיימו המצוות תחילה בכלי המעשה של הכבוד בתמימות בלי שום הבנה, ועל ידי זה ישפיע המעשה על הרצון שבלב והמחשבה שבמוח להצטרף לקיום המעשה בפועל. וכבר מצינו יסוד נפלא זה בעבודת ה’ בדברי ה”חינוך” (מצוה טז), כי הפעולות והמעשים משפיעים על מחשבות האדם, והנה מעט מהדברים בלשון קדשו:

”ועתה בני בינה ושמעה זאת והטה אזנך ושמע, אלמדך להועיל בתורה ובמצוות. דע כי האדם נפעל כפי פעולותיו, ולבו וכל מחשבותיו תמיד אחר מעשיו שהוא עוסק בהם אם טוב ואם רע, ואפילו רשע גמור בלבו וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, אם יערה רוחו וישים השתדלותו ועסקו בהתמדה בתורה ובמצוה, ואפילו שלא לשם שמים, מיד ינטה אל הטוב ומתוך שלא לשמה בא לשמה, ובכוח מעשיו ימית היצר הרע כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות”.

יומתק להבין בזה הנוסח בעל הנסים: **”כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך”**. וצריך ביאור מדוע התנגדו רק לקיום המצוות בבחינת **”חוקים”** שאין טעמם ידוע, ולא לקיום המצוות בבחינת **”משפטים”** שטעמם ידוע. ומצינו ביאור על כך ב”שם משמואל” (פרשת מקץ חנוכה שנת תרע”ג ליל א) בשם אביו הגה”ק בעל **”אבני נזר”** בלשון קדשו:

”שביותר היו היוונים מתנגדים לחוקים שהם בלי טעם אלא למעלה מהטעם, והרשעים הללו שהיתה בהם חכמת הפילוסופים, וכמו שכתב הרמב”ן שחשב הוא ותלמידיו הרשעים, שכל שאיננו משיג בשכלו איננו אמת, על כן היו מתנגדים ביותר לחוקים”.

ולפי האמור הביאור בזה, כי כאשר ראו היוונים שישראל מקיימים המצוות בבחינת כל”ם – **כ”בד ל”ב מ’ווח**, שמקיימים תחילה במעשה אפילו בלי שום הבנה, הבינו מזה